Projectplan Waterwet: aanpassen vijf stuwen

1. Aanleiding

Met het werkprogramma DHZ (2015) hebben de waterbeheerders in Noord-Brabant en Limburg een gezamenlijke ambitie uitgesproken om zoet water op de zandgronden langer vast te houden om daarmee klimaatrobuuster te zijn in de toekomst. In dit kader zijn de stuwen in vrij afwaterend gebied belangrijke beheerobjecten van het waterschap om meer water te conserveren en daarmee de beschikbaarheid van water te vergroten.

Op de zandgronden gelden geen vaste waterpeilen (geen peilbesluit), maar wordt gewerkt met streefpeilen. Theoretisch geeft het werken met streefpeilen de peilbeheerders meer flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actuele situatie en weersvoorspellingen. In de praktijk wordt er echter onvoldoende gebruik gemaakt van de mogelijkheden, omdat:

- het in veel gevallen ontbreekt aan personele capaciteit, de juiste infrastructuur en een goede ontsluiting van beslisdata;
- er geen heldere afwegingscriteria zijn om samen met gebruikers meer water vast te kunnen houden en omdat het risico op wateroverlast vaak groter wordt ingeschat dan de schade door watertekorten.

Het watersysteem kan onder andere klimaatrobuuster worden gemaakt door stuwen te automatiseren. Het automatiseren van deze stuwen is onderdeel van een bredere afweging op gebiedsniveau. Vooruitlopend op dit afwegingskader heeft het waterschap voor 5 stuwen bepaald dat aanpassen en/of automatiseren geldt als "altijd-goed maatregel" en snel kan worden uitgevoerd. Een belangrijke randvoorwaarde van de gebruikers/agrariërs is hierbij wel dat snel geanticipeerd moet kunnen worden op veranderende omstandigheden zodat hogere stuwpeilen niet resulteren in meer of sneller schade door grote hoeveelheden neerslag.

2. Ligging locaties en huidige situatie

De 5 stuwen die worden geautomatiseerd en/of constructief aangepast, liggen verspreid binnen het beheersgebied van waterschap Brabantse Delta (zie figuur 1). De vijf stuwen liggen allen in A-watergangen (leggercode zie tabel 1). In tabel 1 zijn de omschrijvingen en de coördinaten van de betreffende stuwen opgenomen en in figuur 1 zijn de locaties van de 5 stuwen weergegeven.

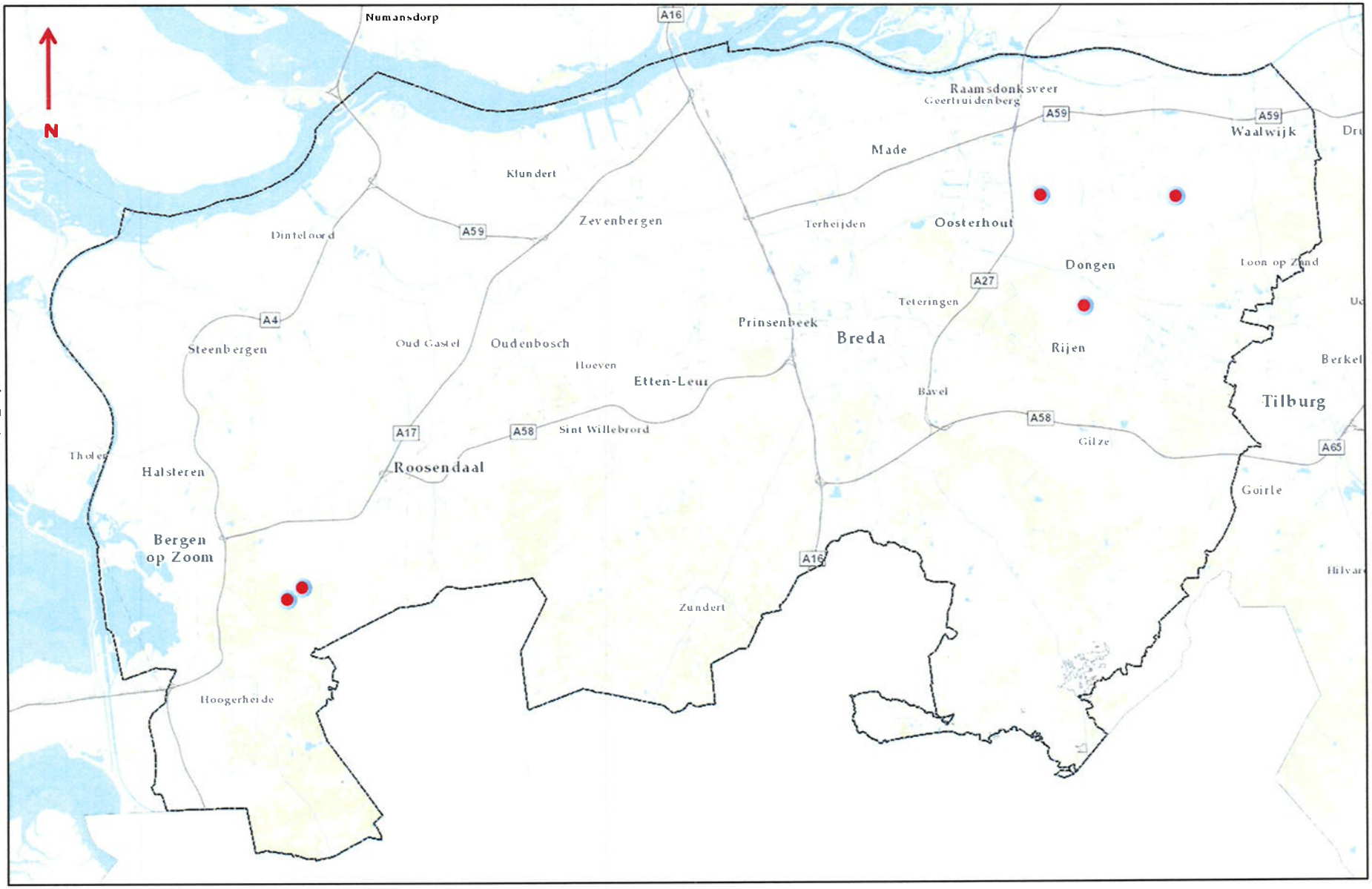
Tabel 1: Locaties van de 5 stuwen

Leggercode stuw	Leggercode watergang	Omschrijving stuw	X-coördinaat	Y-coördinaat
KST00540	OVK11199	RWZI Kaatsheuvel	128115,164	407573,508
KST01026	OVK10227	Schorsstraat, Rijen	123184,805	401901,773
KST01356	OVK11846	Nieuwe Dreef, Roosendaal	83844,810	387403,480
KST01342	OVK04908	Zoomvlietweg, Bergen op Zoom	84218,966	388161,259
KST00465	OVK10597	Kraanschotsedijk, Oosterhout	121182,264	407896,656

De 5 stuwen liggen allen op hogere zandgronden in vrij afwaterend gebied. De stuwen bevinden zich daarnaast allen in landelijk gebied en zijn allen handmatig bedienbaar (niet geautomatiseerd). In tabel 2 zijn de leggergegevens van de 5 stuwen opgenomen.

Tabel 2: Huidige leggergegevens van de 5 stuwen

Leggercode	Doorlaatbreedte	Kruinhoogte	Regelbaarheid	Soort stuw
KST00540	2,05m	NAP +0,53m	handmatig	stuw met schuif
KST01026	2,00m	NAP +3,69m	handmatig	stuw met klep
KST01356	1,50m	NAP +9,56m	handmatig	stuw met schuif
KST01342	2,00m	NAP +8,22m	handmatig	stuw met schuif
KST00465	1,45m	NAP -1,16m	handmatig	schotbalkstuw

Figuur 1: Topografische kaart met locaties van de 5 stuwen

3. Toekomstige situatie

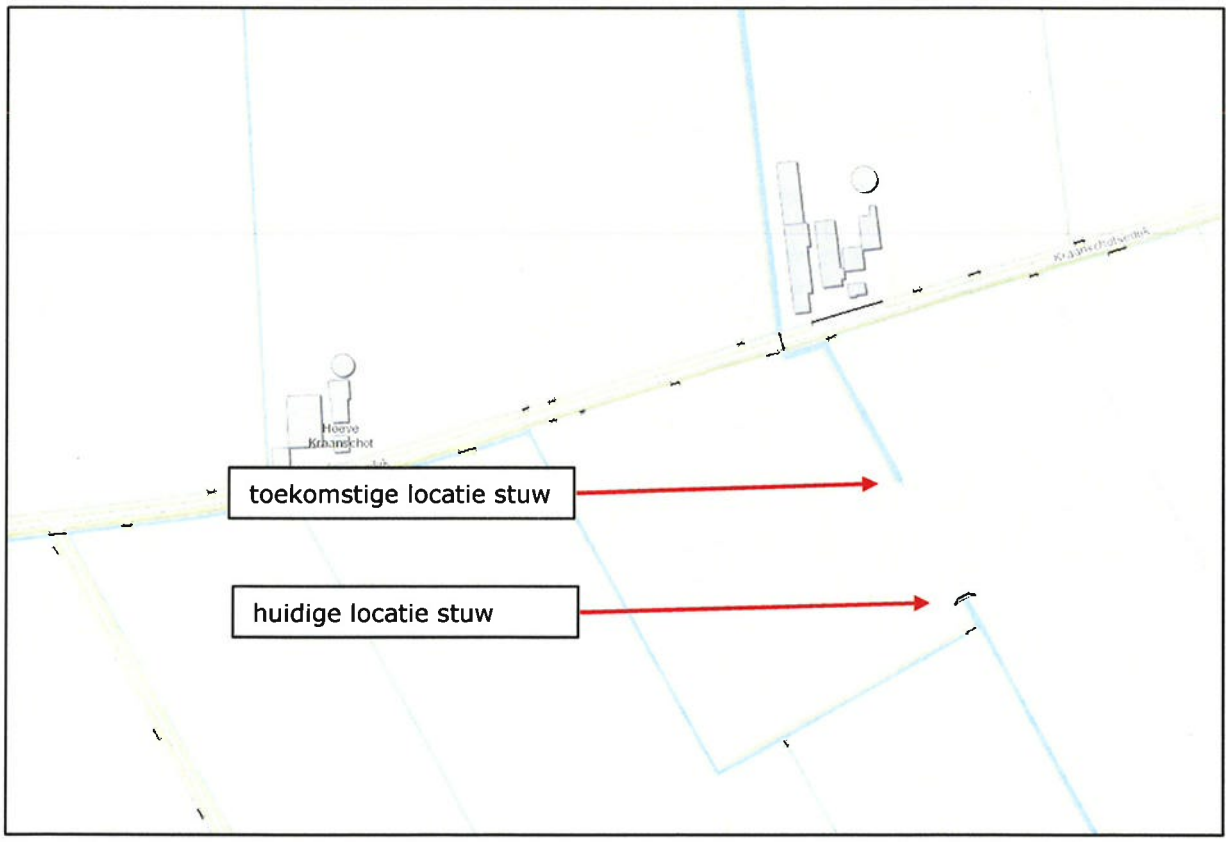
De betreffende stuwen worden aangepast en deze aanpassingen resulteren in een wijziging van de legger. De toekomstige situatie wordt conform tabel 3 vastgelegd in de legger.

Tabel 3: Toekomstige leggergegevens van de 5 stuwen

Leggercode	Doorlaatbreedte	Kruinhoogte	Regelbaarheid	Soort stuw
KST00540	1,92m	NAP +0,70m	automatisch	kantelstuw
KST01026	2,00m	NAP +3,79m	automatisch	kantelstuw
KST01356	1,25m	NAP +9,40m	automatisch	kantelstuw
KST01342	1,25m	NAP +7,70m	automatisch	kantelstuw
KST00465	2,00m	NAP -1,20m	automatisch	kantelstuw

Voor elke afzonderlijke locatie geldt dat de waterhuishoudkundige situatie niet verandert. Wel ontstaat door de aanpassingen de mogelijkheid om zoet water op de zandgronden langer vast te houden en flexibeler in te kunnen spelen op de actuele situatie en weersvoorspellingen. Het voorkomen van wateroverlast of -schaarste wordt eenvoudiger na aanpassing van de stuwen, maar dit moet worden geborgd door bediening van de stuwen.

In de toekomstig situatie zijn de 5 stuwen automatisch bedienbaar en uitgevoerd als kantelstuw. Achter de stuwen wordt een stortebed met een lengte van 5 meter aangebracht om uitspoeling tegen te gaan. De locaties van de stuwen wijzigen niet, behalve de stuw "Kraanschotsedijk" (KST00465). Stuw KST00465 wordt verplaatst over een afstand van circa 95 meter, van de zuidzijde van de bestaande dam met duiker naar de noordzijde van dezelfde dam met duiker (zie figuur 2). De verplaatsing van de stuw leidt niet tot veranderingen in de lokale waterhuishouding. Het bestaande vuilrooster voor de duiker (zuidzijde) blijft onveranderd gehandhaafd.

Figuur 2: Topografische kaart met huidige en toekomstige locatie stuw "Kraanschotsedijk" (Oosterhout)

Tijdens het ontwerp van de 5 stuwen heeft afstemming plaatsgevonden met de hydroloog en de onderhoudsadviseur van het waterschap. Hiermee is gewaarborgd dat de aanpassing van de stuwen niet resulteert in hydrologische knelpunten. Bij het ontwerp van de stuwen is tevens rekening gehouden met het toekomstig beheer en onderhoud, zowel van de stuwen als van het overige watersysteem. In bijlage 1 zijn de ontwerptekeningen van de 5 stuwen opgenomen.

Na uitvoering van het project zullen de 5 stuwen worden ingemeten. Met de inmeetgegevens zullen de aanpassingen verwerkt worden in het beheerregister en met de eerstvolgende leggerherziening worden vastgelegd in de legger oppervlaktewater (per gemeente). Het bouwkundig onderhoud van de stuwen blijft ongewijzigd.

4. Uitvoeringswijze

Hieronder zijn de voorgenomen aanpassingen per stuw gegeven.

KST00540 (RWZI Kaatsheuvel)
- Bestaande schuif en bediening vervangen door kantelstuw.
- Maximale versmalling bedraagt 130 mm'.
- Stuw automatiseren incl. energievoorziening.
- Zie tekening : WSBD-01-T-DO-SIT blad 001

KST01026 (Schorsstraat, Rijen)
- Bestaande schuif en bediening vervangen door kantelstuw.
- Maximale versmalling bedraagt 130 mm'.
- Stuw automatiseren incl. energievoorziening.
- Zie tekening : WSBD-01-T-DO-SIT blad 003

KST01356 (Nieuwe Dreef, Roosendaal)
- Bestaande stuw vervangen door keerwandstuw.
- Stuw automatiseren incl. energievoorziening.
- Zie tekening : WSBD-01-T-DO-SIT blad 004

KST01342 (Zoomvlietweg, Bergen op Zoom)
- Bestaande stuw vervangen door keerwandstuw.
- Stuw automatiseren incl. energievoorziening.
- Zie tekening : WSBD-01-T-DO-SIT blad 005

KST00465 (Kraanschotsedijk, Oosterhout)
- Bestaande stuw wordt gevormd door schotbalken in WACO, dit systeem komt te vervallen.
- Bouw van een nieuwe stuw benedenstrooms de bestaande WACO.
- Stuw automatiseren incl. energievoorziening.
- Zie tekening : WSBD-01-T-DO-SIT blad 006

5. Wettelijk kader en procedure

Dit project wordt uitgevoerd in het kader van artikel 5.4 van de Waterwet. Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. De Waterwet kent de volgende drie doelstellingen:
- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Als gevolg van de aanpassing van de stuwen kan beter worden ingespeeld op behoeften en op weersvoorspellingen, zodat wateroverlast en –schaarste beter voorkomen kan worden.
Dit besluit is tot stand gekomen met toepassing van procedureregels uit de Algemene wet bestuursrecht. Er wordt gebruik gemaakt van de reguliere vaststellingsprocedure; het ontwerp-projectplan wordt vastgesteld, waarna het projectplan gedurende 6 weken ter inzage ligt en belanghebbenden de kans hebben om bezwaar te maken (en eventueel beroep in te stellen).

Uit bijlage 1 van de Crisis- en herstelwet blijkt dat deze wet op dit project van toepassing is. Dit betekent dat de bestuursrechter na afloop van de beroepstermijn van 6 weken na vaststelling van het projectplan, eventueel ingediende beroepen moet hebben behandeld en vervolgens binnen 6 maanden uitspraak moet hebben gedaan.

5.1 Legger

De Legger bevat specifieke informatie over het watersysteem (watergangen en beheersobjecten, waaronder stuwen), waterkeringen en vaarwegen. De status, ligging, afmetingen, vorm en de onderhoudsplichtige worden in de legger vastgelegd. Daarnaast bevat de legger informatie over de beschermingszones langs watergangen en waterkeringen en over wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. Voor het aanpassen van de stuwen zal het waterschap zal de legger wijzigen, voor wat betreft de ligging, dimensionering, regelbaarheid en soort stuw (zie tabel 2 en 3).

5.2 Keur

In de "Keur waterschap Brabantse Delta 2015" zijn regels opgenomen voor het onderhoud van watergangen, beken, rivieren en andere waterlopen om de waterafvoer in oppervlaktewateren te beschermen. In de planvorming voor het aanpassen van de stuwen en bij het uitvoeren van de werkzaamheden worden de beleidsregels van het waterschap vanuit de Keur in acht genomen. Het doel van de beleidsregel is aan te geven hoe het waterschap omgaat met zijn bevoegdheid om vergunning te verlenen van de gebods- en verbodsbepalingen die in de "Keur zijn opgenomen en anderszins uitvoering te geven aan de keur en Waterwet. De beleidsregels geven daarmee randvoorwaarden bij de uit te voeren werkzaamheden.

In hoofdstuk 3 zijn de aanpassingen besproken en in hoofdstuk 4 is aangegeven welke werkzaamheden worden uitgevoerd. In tabel 4 zijn de werkzaamheden en van toepassing zijnde artikelen uit de Keur en de beleidsregels benoemd.

Tabel 3: Relevante keurartikelen en beleidsregels

Werk/maatregel	**Artikel keur**	**Beleidsregel**
Aanpassen stuwen	Artikel 3.1 lid 1	Beleidsregel 1
Tijdelijk afdammen	Artikel 3.1 lid 1	Beleidsregel 1

6. Onderzoeken

Aangezien de stuw aan de Kraanschotsedijk (KST00465) wordt verplaatst, zijn ter plaatse van de nieuwe locatie sonderingen uitgevoerd. Op basis van de sonderingen is bepaald op welke wijze de stuw gefundeerd wordt. Overige onderzoeken zijn niet noodzakelijk geacht.

7. Vergunningen

Voor het aanpassen van de stuwen is bepaald dat naast dit Projectplan Waterwet, geen overige vergunningen verkregen hoeven te worden.

8. Belanghebbenden

Met de aanliggende grondeigenaren van de betreffende stuwen is overleg gevoerd om daarmee rekening te kunnen houden met hun belangen. In de nieuwe situatie ondervinden aangrenzende eigenaren geen negatieve effecten van de beoogde aanpassingen. Door de aanpassingen kan beter en sneller worden geanticipeerd op de actuele situatie en weersvoorspellingen, resulterend in positieve gevolgen voor aangrenzende grondeigenaren (agrariërs). Verder worden de belangen van de aangrenzende grondeigenaren meegenomen in de uitvoering (m.n. de uitvoeringsperiode).

9. Rechtsbescherming

Aangezien de kans op bezwaren door belanghebbenden minimaal wordt geacht, wordt voor het aanpassen van de stuwen de verkorte ("reguliere") vaststellingsprocedure doorlopen. Deze procedure is als volgt;

- het Projectplan Waterwet wordt vastgesteld door het dagelijks Bestuur van het waterschap (gemandateerd aan het afdelingshoofd Vergunningen);
- na vaststelling van het projectplan, wordt dit besluit bekendgemaakt;

- het Projectplan Waterwet ligt gedurende zes weken ter inzage en gedurende deze termijn kan door belanghebbenden bezwaar worden gemaakt;
- eventuele bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie;
- de bezwarencommissie geeft advies en dit advies wordt doorgaans door het waterschap overgenomen;
- de bezwaarmaker kan eventueel bij de rechtbank beroep instellen tegen de "Beslissing op bezwaar";
- voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd;
- tegen de uitspraak van de rechtbank kan vervolgens hoger beroep door de bezwaarmaker hoger beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

Breda, 28 november 2019

Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur
Hoofd afdeling Vergunningen

Ir. A.H.J. Bouten

Bijlage I: Ontwerptekeningen